

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 3129

**VERSLAG VAN EEN WERKBEZOEK AAN HONGARIJE DOOR EEN
DELEGATIE VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR EUROPESE ZAKEN
VAN 27 T/M 28 MAART 2025**

Vastgesteld 17 april 2025

Een delegatie uit de vaste commissie voor Europese Zaken heeft van donderdag 27 maart t/m vrijdag 28 maart 2025 een werkbezoek gebracht aan Hongarije. De delegatie bestond uit de leden Thom van Campen (VVD, delegatieleider), Isa Kahraman (NSC) en Martin Oostenbrink (BBB), alsmede adjunct-griffier van de commissie Edgar Hoedemaker en kenniscoördinator van de commissie Suzanne Nollen.

Het doel van het werkbezoek was om kennis te vergaren over de democratische en rechtsstatelijke situatie in Hongarije, over de positie van Hongarije in de EU en over de steun aan Oekraïne. De delegatie wilde inzicht krijgen in hoe deze kwesties zich ontwikkelden en hoe hier in Hongarije op wordt gereageerd. Door middel van gesprekken met verschillende Hongaarse parlementariërs, rechters en vertegenwoordigers uit het maatschappelijke middenveld heeft de delegatie waardevolle informatie verzameld en bevindingen gedaan.

De delegatie dankt alle gesprekspartners en degenen die betrokken zijn geweest bij het organiseren van dit werkbezoek. Bijzondere dank gaat uit naar de Nederlandse ambassade in Boedapest voor de hulp bij de voorbereiding en ondersteuning ter plaatse.

De delegatieleider,
A.A.H. van Campen

De griffier van de delegatie,
E. Hoedemaker

Programma van het werkbezoek

Dag 1 (donderdag 27 maart), Boedapest¹

- Briefing door de Nederlandse ambassadeur in Boedapest, mevrouw Désirée Bonis
- Bijeenkomst met een delegatie van de parlementaire commissie voor Europese Zaken
- Gesprek met oppositiepartijen Democratische Coalitie en Momentum-beweging
- Bijeenkomst met leden van de rechterlijke macht
- Bijeenkomst met Ngo's (Transparency International, Hungarian Helsinki Committee, Amnesty International) en een onafhankelijke auteur.

Dag 2 (vrijdag 28 maart), Boedapest

- Bijeenkomst met lhbtq+-organisaties (Budapest Pride, Szimpozion Association, Háltér Society, The Hungarian LGBT Alliance)
- Gesprek met de voorzitter van de parlementaire commissie voor Buitenlandse Zaken
- Rondleiding door het Hongaarse parlement
- Bijeenkomst met denktanks (Republikon Institute, Political Capital, Policy Solutions)
- Bijeenkomst met Hongaarse journalisten inzake mediavrijheid

Centrale bevindingen

Het politieke systeem van Hongarije is sterk gecentraliseerd onder premier Viktor Orbán en zijn Fidesz-partij. Sinds 2010 heeft Orbán's regering veranderingen doorgevoerd die onder meer de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, de mediavrijheid en de politieke ruimte beperken. *Checks and balances* zijn ver te zoeken, de corruptie viert hoogtij en het bewind legt nauwelijks verantwoording meer af. Deze ontwikkelingen hebben ernstige zorgen binnen de EU veroorzaakt over de staat van de rechtsstaat en democratie in Hongarije. Hongarije heeft zich in rap tempo richting een illiberale democratie ontwikkeld.

Ondanks herhaalde aanbevelingen en waarschuwingen van de Europese Commissie heeft Hongarije geen significante vooruitgang geboekt. Bovendien blokkeert Hongarije vaak Europese besluitvorming, zoals bij de steun aan Oekraïne.

De centrale bevindingen van de delegatie zijn als volgt:

1. Groot verschil van inzicht tussen Hongaarse en Nederlandse delegatie over Europese aangelegenheden

De gesprekken met de voorzitter en ondervoorzitter van de commissies Europese Zaken en de voorzitter van de commissie Buitenlandse Zaken waren, ondanks de hartelijke ontvangst, scherp en bij vlagen moeizaam. De commissie Europese Zaken van het Hongaarse Parlement bleek niet alle oppositiepartijen niet te hebben uitgenodigd voor de lunch en het gesprek met onze delegatie. De Nederlandse ambassade heeft ervoor gezorgd dat er later alsnog een gesprek met niet uitgenodigde oppositiepartijen kon plaatsvinden in het parlamentsgebouw. De voorzitter van de

¹ Aanvankelijk zat in dag 1 van het programma een ontmoeting met de Staatssecretaris voor Europese Zaken, dhr. Barna Pál Zsigmond. Deze ontmoeting werd 10 minuten voor aanvang echter afgezegd wegens «ontwikkelingen aangaande EU-cohesiefondsen».

commissie Buitenlandse Zaken toonde zich ontstemd over de aangenomen motie Van Campen c.s. over het inhouden van meer cohesiegelden voor Hongarije (Kamerstuk 21 501-08-986). Op bijna alle Europese onderwerpen die zijn gewisseld zoals de oorlog in Oekraïne, Europees Migratiepact, Rechtsstatelijkheid (inclusief het recht op demonstratie, met het oog op de a.s. Pride-mars), cohesiefondsen, verschilden de delegatie en de gesprekspartners van mening. Op het terrein van EU-uitbreiding lijken de standpunten minder ver uiteen te liggen.

2. Het functioneren van de Hongaarse democratie staat onder grote druk

De regering drukt wetten in sneltreinvaart door het parlement en verandert de Grondwet systematisch in haar voordeel. Van democratische controle door het parlement is nauwelijks meer sprake. Het kiessysteem in Hongarije is uitermate complex, wordt steeds veranderd en werkt de winst van grote partijen in de hand. Met zo'n 40% van de stemmen heeft Fidesz tweederde van de zetels. Daarbij komt dat bijna alle media in handen zijn van Fidesz-aanhangers, waardoor er geen gelijk speelveld is, zoals ook vastgesteld door de OVSE rond de verkiezingen van 2018 en 2022.

3. Er is steeds grotere repressie van het maatschappelijke middenveld

De wet op de bescherming van de nationale soevereiniteit, de wijziging van de wet op vergadering (die de weg vrijmaakt voor een verbod op Pride en/of andere manifestaties), overname van media door Orbán-loyalisten etc. leiden tot steeds meer staatsintimidatie, inperking van vrijheid van meningsuiting en andere vrijheidsrechten, angst en moedeloosheid bij de gesproken betrokkenen. De onafhankelijkheid van de rechterlijk macht wordt steeds meer aangetast.

4. Het inhouden van cohesiefondsen en andere EU-gelden raken de regering-Orbán. Andere instrumenten uit het EU-rechtsstaat-instrumentarium blijven ook belangrijk

Het gaat economisch gezien gestaag slechter met Hongarije, ook door het stelselmatig afromen van publieke middelen naar het privé domein. Het inhouden van EU-cohesiefondsen en het niet uitkeren van gelden uit de Herstel- en Veerkracht faciliteit raken Hongarije financieel. Het is volgens diverse gesprekspartners een goed middel om druk uit te oefenen. Eén van de gesproken denktanks opperde de conditionaliteit in het aankomende MFK uit te breiden naar de landbouwfondsen om nog meer druk te kunnen zetten.

De Europese Commissie moet de Hongaarse wetten goed analyseren en Hongarije voor het Hof blijven dagen bij schendingen van het VEU. De inbreukprocedures duren te lang, maar het vragen om een voorlopige voorziening/maatregel bij het Europese Hof kan ook, en zou sneller moeten gaan. De artikel 7-procedure moet daarbij in stand worden gehouden om druk op de regering te blijven houden.

5. Niet alleen de Europese instellingen, maar juist ook lidstaten en parlementen moeten de regering-Orbán bilateraal blijven aanspreken.

De delegatie is één van de weinige West-Europese parlementaire delegaties die de laatste jaren een bilateraal bezoek heeft gebracht aan het Hongaarse parlement om over de rechtsstaat te spreken. Het gesprek was lastig voor beide zijden, maar de delegatie heeft open en eerlijk de waarden van de rechtsstaat, democratie, interne markt, vrede en veiligheid uitgedragen.

Alle gesprekspartners uit het maatschappelijke middenveld voelden zich gezien en gesteund door de delegatie in wat zij vooral zien als een interne strijd die ze moeten voeren in eigen land. De brief van de Tweede Kamercommissie voor Europese Zaken over het verbod op Pride-marsen (zaaknummer 2025Z05344) was zeer goed bekend bij de vier lhbtq+-organisaties die zijn gesproken, en was voor hen daadwerkelijk een steun in de rug.

Werkbezoek – dag tot dag

Donderdag 27 maart – Boedapest

Briefing door de Nederlandse ambassadeur in Boedapest, mevrouw Désirée Bonis

In de auto van de luchthaven naar het Hongaars parlement is de delegatie gebriefd door de Nederlandse ambassadeur in Boedapest, mevrouw Désirée Bonis. Zij was samen met de tweede secretaris van de ambassade, dhr. Lennart Garritsen, gedurende het gehele programma van de delegatie aanwezig. Tijdens de briefing ging zij in op de actuele politieke situatie in het land, de rol van het verleden in het Fidesz-narratief en de ontwikkelingen aangaande de rechtsstaat en positie van minderheden.

Bijeenkomst met een delegatie van de parlementaire commissie voor Europese Zaken

De delegatie werd in het Hongaars parlement ontvangen door de heren Zoltán Tessely, commissievoorzitter (Fidesz) en Róbert Dudás, vicevoorzitter van de commissie (Jobbik). De Hongaarse ambassadeur in Nederland, de heer Dániel Horogszegi Szilágyi-Landeck, was ook bij het gesprek aanwezig. Voor dit gesprek had de commissievoorzitter de overige oppositiepartijen niet uitgenodigd. Het lid Van Campen merkte namens de delegatie op dat dat betreurenswaardig was, en dat de Nederlandse delegatie na afloop een separaat gesprek met oppositiepartijen Democratische Coalitie en Momentum-beweging ging houden.

Tijdens het gesprek zijn diverse urgente onderwerpen besproken, zoals de oorlog in Oekraïne, de rechtsstaat, uitbreiding van de Europese Unie, de toekomst van de EU, het mogelijke verbod van Pride-marsen en migratie. Dhr. Tessely lichtte het Hongaarse standpunt over de oorlog in Oekraïne toe. De Hongaren steunen het vredesinitiatief van de Verenigde Staten om de oorlog te stoppen. Hongarije is terughoudend in militaire steun aan Oekraïne, maar levert wel elektriciteit aan het land en heeft vluchtelingen opgevangen. Het lid Van Campen drong namens de delegatie aan dat het van belang is dat Hongarije in lijn met het Europese Buitenlandbeleid handelt.

Over de positie en toekomst van Hongarije in de Europese Unie benadrukte de voorzitter dat 70% van het Hongaarse volk positief is over het EU-lidmaatschap. Dit neemt niet weg dat de EU tekortkomingen kent en moet veranderen volgens een meerderheid van het Hongaars parlement. Hongarije wil minder bemoeienis met wat zij interne aangelegenheden noemen, zoals de rechtsstaat. Dhr. Tessely gaf aan altijd te willen luisteren naar de Europese Commissie, maar gaf ook aan dat er een aantal onderwerpen is waarop Hongarije geen concessies wil doen: migratie, de oorlog in Oekraïne en genderkwesties.

Over EU-uitbreiding meldde het lid Van Campen de op verdiensten gebaseerde toetredingsmethodologie te onderschrijven, met nadruk op

het belang van rechtsstatelijkheid in het uitbreidingsproces. Het lid Van Campen merkte daarbij op dat respect voor de Europese waarden van democratie, rechtsstaat en mensenrechten ook geldt voor EU-lidstaten zelf. Namens de delegatie lichtte hij toe waarom rechtsstatelijkheid een belangrijke kernwaarde is voor de EU en waarom een meerderheid in de Tweede Kamer voorstander is van het opschorten van cohesiefondsen aan Hongarije. De Hongaren zeiden in reactie hierop dat zij het hier niet mee eens zijn.

Tijdens de bijeenkomst uitte het lid Van Campen namens de delegatie zijn zorgen over de Hongaarse wijziging van de wet over het recht op vergadering. In die wet werd het recht op vergadering ondergeschikt gemaakt aan de bescherming van kinderen, op basis waarvan bijvoorbeeld de Pride-marsen kunnen worden verboden. Bij deze zorgen is verwezen naar de brief die de Tweede Kamercommissie voor Europese Zaken hierover gestuurd heeft aan de Hongaarse regering (zaaknummer 2025Z05344). Dhr. Tessely zei dat de kern van deze wet het beschermen van kinderen is. Hij wil niet dat kinderen in aanraking komen met lhbtq+-uitingen. Het Hongaarse familiebeleid is erop gericht dat er meer Hongaarse kinderen geboren worden. Het lid Van Campen gaf namens de delegatie aan dat een meerderheid van de Tweede Kamer zich uitsprekt tegen deze wet, omdat die niet in overeenstemming is met de waarden zoals overeengekomen in het VEU.

Tot slot werd gesproken over het Europese migratiebeleid. De delegatie bracht in dat Nederland voor een streng asielbeleid is en dat het Europese Migratiepact hierbij helpt. Hongarije weigert het Europese migratiebeleid op een correcte manier te implementeren. De regering heeft uitgerekend dat de boete van 1 miljoen euro per dag die Hongarije is opgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie het land ook financieel beter uitkomt dan het volgen van de Europese regels. De delegatie merkte op dat Nederland ook een streng asielbeleid voorstaat, maar zich houdt aan de Europese regels.

Gesprek met oppositiepartijen Democratische Coalitie en Momentum-beweging

In het Hongaarse Parlement sprak de delegatie met de leden van twee oppositiepartijen, de heer Gergely Arató (Democratische Coalitie) en mevrouw Katalin Cseh (Momentum-beweging).

De leden van de oppositie maken zich grote zorgen over de Hongaarse rechtsstaat en gaven aan dat economische druk op Hongarije een nuttig instrument kan zijn. Het inhouden van EU-cohesiegelden raakt Hongarije.

In het gesprek gingen zij in op de manier waarop de omstreden wet, die gebruikt kan gaan worden om de Pride-marsen te verbieden, binnen twee dagen door het parlement is geloodst. Er was volgens hen sprake van een overvaltechniek, waarbij de wet op maandagochtend werd ingediend, direct werd behandeld, en dinsdag werd ingestemd. Het Hongaarse parlement werkt volgens hen niet meer volgens de oorspronkelijke regels van het Reglement van Orde. De regering heeft de COVID-19-crisis aangegrepen om de noodtoestand uit te roepen die het mogelijk maakt wetten aan te nemen zonder normale procedures van het parlement. Deze praktijk is zo gebleven. Deze tactiek is ook gebruikt bij de hervorming van de kieswet en bij begrotingswijzigingen.

Onlangs is het Bureau voor de Bescherming van de Soevereiniteit van start gegaan met onderzoek naar buitenlandse financiering van ngo's. Ook heeft de Algemene Rekenkamer de financiering van politieke partijen

onderzocht en boetes opgelegd. Politieke partijen kunnen niet in beroep gaan. Een andere zorgelijke ontwikkeling is dat de kieswet vaak veranderd wordt in het voordeel van Fidesz. Voor elke verkiezing neemt de regering de kiesdistricten onder de loep en voert wijzigingen door ten faveure van de grootste partij.

Bijeenkomst met leden van de rechterlijke macht

De delegatie sprak met drie leden van de rechterlijke macht. Zij deelden hun grote zorgen over de afnemende onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Dit is een proces dat sinds 2010 is ingezet.

In Hongarije zijn er twee hoogste rechters: de president van het nationaal bureau voor de rechtspraak en de president van de Hoge Raad. Beide functies zijn politieke benoemingen, die goedgekeurd worden door het parlement, waar Fidesz over een tweederde meerderheid beschikt. De president van het nationaal bureau voor de rechtspraak heeft alle rechters onder zich, met uitzondering van de rechters van de Hoge Raad. De Hoge Raad wordt gecontroleerd door een gekozen raad van toezicht die bestaat uit rechters. Echter, in de praktijk kan dit gekozen orgaan zijn bevoegdheden steeds minder goed gebruiken. De president van de Hoge Raad maakt deel uit van deze raad. Het is een hybride systeem dat is bekritiseerd door de Venetië-commissie van de Raad van Europa.

De benoeming van de president van de Hoge Raad is vreemd verlopen. Omdat hij niet aan de vastgestelde criteria voldeed, heeft het parlement de criteria aangepast, zodat hij toch benoemd kon worden. Als hoogste baas kan hij de benoemingen van rechters gestand doen en ook de rechtspraak in meervoudige kamers, waar hij dan deel vanuit maakt, beïnvloeden. Het gaat hier niet om strafzaken, maar bijvoorbeeld om zaken rondom de kieswet. Verder is er ingegrepen in het recht van rechters om zelf de antwoorden op prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te interpreteren. Nu doet een meervoudige kamer de interpretatie van het Hof van Justitie en maakt de president de beoordeling en niet de rechter van de zaak zelf. Evenzeer is het recht van rechters om prejudiciële kwesties voor te leggen aan het Hof ingeperkt (casus Baka).

Momenteel is er veel te doen over de Cao-onderhandelingen voor rechters. Sinds 2021 is er sprake geweest van 40% inflatie in Hongarije, maar de salarissen zijn nooit verhoogd. Hoewel de rechters van niks wisten, werd er van hogerhand een akkoord gesloten met de regering waarin een belofte zat van salarisverhoging. Tegenover die verhoging stond echter dat de rechterlijke macht akkoord moest gaan met enkele hervormingen, die geïnterpreteerd kunnen worden als bouwstenen voor een grote herziening van het stelsel. Niemand weet nog wat die inhoudt. In januari zijn de rechters daarom uit het akkoord gestapt, maar er is nog steeds geen duidelijke communicatie over.

Bijeenkomst met Ngo's (Transparency International, Helsinki Comité, Amnesty International) en een onafhankelijke auteur

Tijdens een werkdiner werd gesproken met vertegenwoordigers van ngo's die actief zijn in Hongarije. Daar was ook een onafhankelijke auteur aanwezig.

Er is door de verschillende sprekers een beeld geschetst van het politieke systeem in Hongarije. Orbán bouwt volgens hen aan een illiberale democratie. De rechterlijke macht, de vrije media, het maatschappelijk middenveld, de oppositie en alle onafhankelijke instituties worden

aangevallen. Er zijn nauwelijks nog «*checks and balances*». De regering is niet repressief in de zin dat er politieke gevangenen zijn. Maar men verkeert in onzekerheid omdat de wetten en de constitutie voortdurend worden veranderd ten faveure van de zittende uitvoerende macht. Wetgeving wordt gebruikt als instrument om de samenleving onder controle te krijgen.

De sprekers merkten op dat de laatste tijd alles in een stroomversnelling is gekomen. De staatsinstituties, rechterlijke macht, media, ngo's, wetenschappers: iedereen is aangepakt. Daarnaast is er veel corruptie, oligarchen zitten in de politiek of dicht daarop, en oneerlijke openbare aanbestedingsprocedures zijn aan de orde van dag. Ook het taalgebruik is agressief en bedreigend. Het systeem is afhankelijk van loyale ambtenaren, rechters en diplomaten die geld moeten binnenhalen. Het maatschappelijk middenveld is bewust verzwakt. Kritische ngo's krijgen geen geld van de overheid en zijn afhankelijk van buitenlandse donoren. Maar financiering door de EU is traag en complex, en juist nu heeft USAID zich teruggetrokken. Er heerst grote onzekerheid over de toekomst. Tegelijk maakt de wet van de soevereiniteitsbeschermingswet het mogelijk dat er aanvallen worden gedaan op ngo's die buitenlandse donoren hebben.

Op de vraag wat de EU of Nederland zouden kunnen doen, wordt een aantal ideeën gedeeld:

- Het stopzetten van cohesiefondsen is een goed instrument. De Hongaarse economie heeft EU-geld nodig. Dit instrument moet krachtig worden ingezet.
- Het Europese rechtsstaatmechanisme werkt niet goed. Hongarije is niet op zoek naar consensus, dialoog of een compromis. De EU heeft te laat en te zacht ingegrepen.
- De artikel 7-procedure is niet krachtig, maar is nodig om druk uit te blijven oefenen en Hongarije moet zich in die procedure blijven verdedigen.
- Juridische procedures moeten met volle kracht worden ingezet en een kortere looptijd hebben. Ook is het mogelijk om een voorlopige voorziening te vragen bij het Hof van Justitie, bijvoorbeeld bij de onlangs aangescherpte wet op het demonstratieverbod. Misschien is dit ook mogelijk voor de acties die het Bureau voor de bescherming van soevereiniteit gaat nemen.
- Bilaterale druk uit EU-lidstaten en parlementen kan een nuttig hulpmiddel zijn.

De sprekers riepen de delegatie op om zeer alert te zijn op wat er in de maanden na maart 2025 gaat gebeuren in Hongarije. In aanloop naar de Hongaarse parlementsverkiezingen van 2026 zal waarschijnlijk de kieswet weer worden aangepast. Zij verwachten meer repressieve maatregelen van de regering-Orbán.

Vrijdag 28 maart, Boedapest

Bijeenkomst met lhbtqi+-organisaties (Budapest Pride, Szimpozion Association, Háttér Society, The Hungarian LGBT Alliance)

De Hongaarse lhbtqi+-organisaties hebben tijdens een werkontbijt benadrukt hoe belangrijk zichtbaarheid en dialoog zijn voor hun gemeenschap. Ze organiseren diverse activiteiten, zoals de jaarlijkse Pride-mars en culturele evenementen, en proberen bruggen te bouwen in de samenleving. De regering-Orbán maakt hun werk steeds moeilijker. De

wetswijziging op basis waarvan Pride-marsen verboden kunnen worden, is daar een recent voorbeeld van.

De aanwezige organisaties beschouwen deze inperking van het recht op vergadering als een afleidingsmanoeuvre van de regering. Hongarije heeft de hoogste inflatie van Europa en volgens hen zijn dit soort wetten bedoeld om de aandacht af te leiden van de zwakke economie van het land. Bovendien zijn er in 2026 verkiezingen en staat Fidesz in de peilingen niet op winst.

Tijdens deze bijeenkomst heeft de delegatie de steun van de Tweede Kamercommissie voor Europese Zaken overgebracht met verwijzing naar de brief die de commissie naar de Hongaarse regering heeft gestuurd (zaaknummer 2025Z05344). De organisaties waren reeds bekend met deze brief. De ontbijtbijeenkomst werd door hen als een positieve steun in de rug ervaren.

Gesprek met de voorzitter van de parlementaire commissie voor Buitenlandse Zaken

In het Hongaarse parlement ging de delegatie in gesprek met de heer Zsolt Németh, voorzitter van de commissie Buitenlandse Zaken. De Hongaarse ambassadeur in Nederland, de heer Dániel Horogszegi Szilágyi-Landeck was ook bij het gesprek aanwezig. Het gesprek begon met een uitwisseling van perspectieven op de EU-cohesiefondsen naar aanleiding van de op 27 maart 2025 aangenomen motie van het lid Van Campen c.s. over het inhouden van meer cohesiegelden voor Hongarije (Kamerstuk 21 501-08-986). De commissievoorzitter vroeg zich af waarom de delegatie überhaupt was afgereisd naar Hongarije. Het lid Van Campen stelde dat een meerderheid van de Tweede Kamer zich zorgen maakt over de Hongaarse rechtsstaat en het inhouden van cohesiemiddelen een logische stap vindt gezien de ondermijning van Hongarije van de EU als gemeenschap van waarden.

Na deze discussie werden diverse onderwerpen over het buitenlands beleid besproken, zoals de relatie met de Westelijke Balkan, de oorlog in Oekraïne, de NAVO, de relatie met de Verenigde Staten, en de relatie met het Midden-Oosten.

Over de relatie met de Westelijke Balkan zei de commissievoorzitter dat technologische investeringen van belang zijn om de Europese positie tegenover China te versterken. Hij gaf aan dat de sterke Nederlandse chipindustrie een grote rol daarin zou kunnen spelen. De Westelijke Balkan staat zeer open voor investeringen.

Bijeenkomst met denktanks (Republikon Institute, Political Capital, Policy Solutions)

De bijeenkomst met vertegenwoordigers van verschillende denktanks richtte zich op een wetenschappelijke benadering van de rechtsstaatssituatie in Hongarije. Republikon Institute (liberaal), Political Capital (neutraal) en Policy Solutions (sociaaldemocratisch) hebben alle drie andere wortels.

De vertegenwoordigers hebben hun zorgen geuit over de rechtsstaat in Hongarije. Ze zijn van mening dat de druk op de regering vooral van de Hongaarse bevolking moet komen. Hoewel diplomatieke druk kan helpen, staat de regering niet meer open voor invloed vanuit de Europese Unie. Aan de andere kant benadrukten zij dat Hongarije ideologisch weliswaar tegen de EU ageert, maar dat het lidmaatschap van de EU cruciaal is voor

de economie van het land. De Hongaarse bevolking steunt het EU-lidmaatschap vanwege de voordelen zoals fondsen en vrij verkeer, maar Orbán gebruikt anti-EU-retoriek om traditionele waarden te benadrukken. Het sluiten van meer geldkranen, zoals wellicht ook landbouwfondsen in de toekomst, zou volgens de sprekers een effectieve manier kunnen zijn om druk uit te oefenen op de Hongaarse regering om zich constructiever op te stellen, in het gemeenschappelijk belang.

Volgens de denktanks heeft de Hongaarse regering een autoritair mediabeleid ontwikkeld, waarbij alle staatsadvertenties en mediakanalen worden gecontroleerd door vrienden van Orbán. Dit beleid heeft geleid tot een drastische verandering in het medialandschap; op het gebied van de academische onafhankelijkheid is eenzelfde neerwaartse spiraal aan de gang.

Bijeenkomst met Hongaarse journalisten inzake mediavrijheid

Tijdens een werklunch is gesproken met enkele journalisten van onafhankelijke media.

Het beleid van de regering-Orbán heeft grote impact op het medialandschap. Onafhankelijke mediakanalen krijgen geen advertenties van de regering, en slechts mondjesmaat van bedrijven, wat financiële druk op deze media legt. Onafhankelijke journalisten krijgen slechte toegang tot overheidsinformatie; zij worden in officiële communicatie vaak weggezet als spreekbuizen van de oppositie.

Daarnaast hebben de meeste overheidsinstellingen besloten om niet met onafhankelijke journalisten te praten, tenzij het hen uitkomt, wat resulteert in een blacklist. Dit ondermijnt de vrijheid van de pers en maakt het voor journalisten moeilijk om hun werk te doen. Digitale platforms zoals YouTube en Facebook worden door de regering misbruikt om propaganda te verspreiden.

Corruptiezaken zoals de tenders die steeds door de schoonzoon van Orbán worden gewonnen, illustreren de mate van corruptie binnen de regering. Journalisten proberen te achterhalen hoe het geld wordt uitgegeven, maar de capaciteit om te investeren in internationaal onderzoek is beperkt. Dit maakt het voor Hongaarse journalisten moeilijk om hun werk goed te doen en de waarheid boven tafel te krijgen.